

SZABÓ TIVADAR

okleveles villamosmérnök
okleveles gazdasági mérnök
ERTMS szakértő
tanúsítási igazgató
KTI Közlekedéstudományi Intézet

A Közlekedéstudományi Intézet vasúti megfeleléseértékelési tevékenysége

Összefoglaló

Magyarországot az Európai Unióba belépése után jogharmonizációs kötelezettség terheli. Ennek részeként az uniós közlekedéspolitika és a jogszabályi környezetének elfogadása feladatunk lett.

A jövő nemzedékeiért érzett jogos magyar aggodalom találkozott az Európai Unió közlekedéspolitikájának egyik legfontosabb törekvésével, amely az egységes európai vasúti térség létrehozása irányult. Közös célunk a vasúti személyszállítás és áru fuvarozás versenyképességének és részarányának növelése érdekében mindent megtenni, elsősorban az aggasztó méretű környezetterhelést okozó és ijesztő baleseti statisztikát mutató közúti közlekedéssel szembeni vasúti versenyképesség javításával.

A Közlekedéstudományi Intézet (teljes név: KTI Közlekedéstudományi Intézet Non-profit Kft.) 2012-ben kezdte meg intenzív felkészülését az Európai Unió jogszabályai szerint végzendő vasúti megfeleléseértékelési feladatok sikeres ellátása érdekében, amely fontos állomása volt 2015, amikor az uniótól megkapta az engedélyt arra, hogy a teljes vasúti szakterületen megfeleléseértékelési (tanúsítási) tevékenységet végezzen.

SZABÓ, TIVADAR

Dipl.-Ing. für Elektrotechnik
Dipl.-Ing. für Wirtschaft
ERTMS Sachverständiger
Direktor für Zertifizierungsangelegenheiten
Institut für Verkehrswissenschaft KTI

Die Tätigkeit des Instituts für Verkehrswissenschaft am Gebiet Eisenbahn-Konformitätsbewertung

Zusammenfassung

Ungarn unterliegt nach seinem Eintritt in das EU einer Verpflichtung betreffs Rechtsharmonisierung. Ein Teil davon bezieht sich auf die Annahme der Verkehrspolitik und deren Rechtsumgebung vom EU.

Das berechnete ungarische Besorgnis für die Generationen der Zukunft traf mit einer der wichtigsten Bestrebungen der EU-Verkehrspolitik, nämlich mit dem Zustandekommen eines einheitlichen Europäischen Eisenbahnraums zusammen. Im Anbetracht der Interesse an Erhöhung der Wettbewerbsfähigkeit und des Anteils von Eisenbahn-Personenbeförderung und Gütertransport ist unser gemeinsames Ziel alles zu unternehmen, um in erster Linie durch Steigerung der Eisenbahn-Wettbewerbsfähigkeit gegen den Straßenverkehr mit seiner erschreckenden Statistik und Umweltbelastung beängstigenden Umfangs alles einzusetzen.

Das Institut für Verkehrswissenschaft (Vollname: KTI Institut für Verkehrswissenschaft Nonprofit GmbH.) hat seine intensive Vorbereitung für die erfolgreiche Durchführung der gemäß den EU-Rechtsregeln durchzuführenden Eisenbahn-Konformitätsbewertungen im 2012 gestartet. 2015 war ein wichtiger Meilenstein, da in diesem Jahr ist seitens des EU dem Institut die Zulassung erteilt worden, im Gesamt-Eisenbahnfachgebiet eine Konformitätsbewertungstätigkeit (Zertifizierung) vornehmen zu dürfen.

TIVADAR SZABÓ

Electric engineer
Marketing engineer
ERTMS expert
Certification Director
KTI Institute for Transport Sciences

Railway Conformity Assessment Activity of the KTI Institute for Transport Sciences Non-profit Ltd.

Summary

Since having joined to the European Union, Hungary is obliged to accept the Union's transport policy by the legal harmonization. The ratification of the legal environment became one of our most important tasks.

Worrying for the future Hungarian generations met one of the most important aim of the Union's transport policy to establish the integrated railway network. Our common targets are to do everything for increasing the rate and competitiveness of railway passenger and freight traffic, first of all against the road transportation, which performs alarming environment pollution and accident statistics.

KTI Institute for Transport Sciences Non-profit Ltd. started the intensive preparations to get the notification for the railway conformity assessment activity according to the requirement of the European Union, in 2012. KTI got the licence of the conformity assessment for all of the four railway subsystems in 2015.

Az Európai Unió közlekedéspolitikájának egyik legfontosabb törekvése az egységes európai vasúti térség létrehozása a vasúti személyszállítás és áru fuvarozás versenyképességének és részarányának növelése érdekében, elsősorban az aggasztó méretű környezetterhelést okozó és ijesztő baleseti statisztikát mutató közúti közlekedéssel szemben.

Ezek a célok Európa vasúti közlekedésének átfogó, minden érintettre vonatkozóan kötelező hatályú, és minden szempontból – különös tekintettel a biztonságra – új szemléletű, részletes szabályozását követelték meg.

Az Európai Bizottság olyan jogszabályi háttérrel alakította ki – és fejleszt folyamatosan – amely lehetővé teszi, hogy a tagországok vasúttársaságainak járművei, vonatai biztonságosan és akadálytalanul vehessék igénybe az Unió vasúti rendszerét alkotó nemzeti vasúthálózatokat, azok infrastrukturális létesítményeit és berendezéseit.

Ez, az ún. kölcsönös átjárhatóság (interoperabilitás) az egyik legfontosabb előfeltétele annak, hogy a rendelkezésre álló erőforrások, kapacitások jobb kihasználásával a vasút valódi alternatívát kínáljon a többi közlekedési ággal szemben.

Az átjárhatósági követelmények rendszerét alkotó egységes európai szabályozás alapvető jogforrása „Az Európai Parlament és a Tanács 2008/57/EK (2008. június 17.) irányelve a vasúti rendszer Közösségen belüli kölcsönös átjárhatóságáról”.

A vasúti rendszer strukturális alrendszerre és azokon belül a rendszerelemekre vonatkozó követelményeket az Európai Bizottság által kiadott **átjárhatósági műszaki előírások** (ÁME – angolul: Technical Specifications for Interoperability – TSI) foglalják össze.

A vasúti rendszer alrendszere vagy annak része csak abban az esetben helyezhető üzembe, és csak akkor működtethető, ha annak tervezése, kivitelezése és karbantartása biztosítja, hogy az alrendszer és annak bármely része megfelel a vonatkozó ÁME-ban rögzített alapvető követelményeknek.

A megfelelőség értékelését és tanúsítását az európai uniós és a nemzeti eljárásrend szerint kijelölt, ún. **bejelentett szervezetek** (Notified Body – NoBo) végzik a vasúti létesítmény, berendezés tervezője, gyártója, kivitelezője vagy a beszerzést végző szervezet, továbbá hivatalos képviselője (a továbbiakban együtt: kérelmező) megbízása alapján.

A Közlekedéstudományi Intézet (teljes nevén: KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft.) 2012-ben kezdte meg intenzív felkészülését az Európai Unió jogszabályai szerint végzendő vasúti megfelelőségértékelési feladatok sikeres ellátása érdekében.

Szilárd alapot adott ehhez, hogy a jogelődjeivel együtt közel 80 éves múltra visszatekintő intézet kiemelkedő helyet foglal el mind Magyarországon, mind pedig Európában közlekedési kutatóintézetei között.

A sikeres előkészítő munka eredményeként az Európai Bizottság – e célra kialakított honlapján – a **KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft.-t bejelentett szervezatként (Notified Body – NoBo)** tette közzé, és ennek alapján – az európai uniós és a nemzeti eljárásrend szerint – Intézetünket a Nemzeti Közlekedési Hatóság kijelölte arra, hogy a teljes vasúti szakterületen megfelelőségértékelési (tanúsítási) tevékenységet végezzen.

Intézetünk így mindazon vizsgálatok és ellenőrzések elvégzésére jogosult, amelyek alapján tanúsíthatja, hogy a

vasúti rendszert alkotó **alrendszerek**, azaz a vasúti infrastruktúra (pálya, műtárgyak), az azon közlekedő járművek, az energetikai rendszer, a jelző- és biztosítóberendezések, továbbá ezek összetevői, alkatrészei, részegységei vagy fődarabjai – az úgynevezett **rendszerlemek** – megfelelnek a kölcsönös átjárhatóság (interoperabilitás) feltételeinek.

A bejelentett szervezatként végzett megfelelőség-értékelési tevékenység a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságát lehetővé tevő rendszerlemeinek **EK-megfelelőségi- vagy alkalmazhatósági tanúsítvány** kiadására vonatkozó eljárását, és a vasúti rendszer alrendszerének **EK-hitelesítési eljárását** foglalja magában. Ez utóbbi során a bejelentett szervezet ellenőrzi és tanúsítja, hogy az alrendszer megfelel a vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásoknak.

A Közlekedéstudományi Intézet – bejelentett szervezatként végzett tevékenysége mellett – a Nemzeti Közlekedési Hatóságtól kapott kijelölés alapján **kijelölt szervezatként (Designated Body – DeBo)** az Európai Bizottság által elfogadott magyar nemzeti szabályok követelményei szerint értékeli a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerlemek vagy a strukturális alrendszerek megfelelőségét azokban az esetekben, amelyeknél a 2008/57/EK irányelv a nemzeti szabályok alkalmazását írja elő.

A vasúti projekt beruházója, az alrendszer tervezője, kivitelezője, a rendszerlemek gyártója, a beszerzést végző szervezet vagy hivatalos képviselője (a rendeletek szó-

használata szerint: **kérelmező**) felelős azért, hogy a vasúti alrendszerekre és rendszerelemekre előírt megfelelőségértékelési eljárások a nemzeti és uniós rendelkezéseknek megfelelően megtörténjenek.

A bejelentett és kijelölt szervezetként végzett tevékenységünk – összhangban a vasúti létesítményekre, berendezésekre és járművekre vonatkozó hatósági engedélyezési folyamattal – végigköveti a létesítési szakaszokat, azaz a tervezésnél kezdődik és a teljes építési vagy gyártási időszakot magában foglalva az alrendszer üzembe helyezése előtti átvételig tart. A kérelmező felelős azért, hogy ennek megfelelően az EK-hitelesítési eljárásra minden létesítési szakaszban sor kerüljön.

Megfelelőségértékelési tevékenységünket Intézetünk szervezeti egységét képező **Tanúsítási Igazgatóság** útján végezzük.

A KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. Tanúsítási Igazgatósága saját, a Nemzeti Közlekedési Hatóság által elismert felkészültségű szakembereivel, akkreditált laboratóriumaival és – amennyiben a feladat speciális jellege szükségesé teszi – szakértő közreműködők bevo-

násával folytatja le a megfelelőségértékelési eljárásokat és adja ki a vonatkozó tanúsítványokat a kérelmezők részére.

Az Intézetünk által, független szervezetként, („harmadik félként”) az átláthatóság, nyomon követhetőség és reprodukálhatóság követelményrendszerének megfelelően végzett vizsgálatok, ellenőrzések alapján kiadott tanúsítványok egyértelmű garanciát jelentenek arra nézve, hogy a tanúsított termék – legyen az teljes alrendszer (pl. vasúti pálya vagy valamilyen műtárgy) vagy egy rendszerem – minden szempontból megfelel az Európai Unió szigorú feltételeinek. Ezáltal a tanúsítványok fontos referenciadokumentumként is szolgálnak a tervezők, gyártók, kivitelezők számára, mivel a 2008/57/EK irányelv szerint valamennyi uniós tagállamban érvényesek.

A Tanúsítási Igazgatóság vezetői és szakértői aktívan részt vesznek az Európai Vasútgyőnökség (European Railway Agency – ERA) és a bejelentett szervezeteket koordináló csoport, az NB-Rail tevékenységében. Ez a munka fontos része annak a tevékenységnek, amelynek keretében a KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. munkatársai közel 60 hazai és nemzetközi szervezetben tudományos társaságban töltenek be tisztséget.

Magyarország vasúti közlekedése az elmúlt években jelentős megújuláson ment keresztül. Számos vasútvonal átépítésére, felújítására került sor, korszerű vasúti járművek álltak forgalomba. Ez a folyamat jelenleg is tart és következő években is további komoly fejlesztésekre kerül sor mind a vasúti infrastruktúra, mind pedig a járműállomány területén.

Intézetünk – önállóan és partnereink bevonásával is – jelentős részt vállalt és vállal a már megvalósult beruházások és a tervezési vagy már kivitelezési fázisban lévő létesítmények tanúsításában.

A Tanúsítási Igazgatóság vezetői és munkatársai készséggel állnak rendelkezésre minden, a vasúti megfelelőségértékeléssel összefüggő kérdés megválaszolására.

Természetesen nem csak a vasúti közlekedés területén, hanem minden más, a KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. tevékenységét érintő közlekedésbiztonsági, környezetvédelmi, infrastruktúra-fejlesztési, energetikai feladat megoldásához, a döntések tudományos megalapozásához is segítséget nyújtunk.

KÖZLEKEDÉSTUDOMÁNYI INTÉZET NONPROFIT KFT.
INSTITUTE FOR TRANSPORT SCIENCES NON-PROFIT LTD.

VASÚTI MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS NoBo – DeBo TANÚSÍTÁS NB 2071

A KTI az egyetlen olyan magyar tanúsító szervezet, amely jogosult arra, hogy elvégezze valamennyi vasúti alrendszer tanúsítását az uniós szabályok és a nemzeti előírások szerint.

Kapcsolat: Cseke Gábor
Projekt koordinátor

1119 Budapest, Than Károly u. 3-5.

Telefon: +36 1 371 5983

e-mail: tanusitas@kti.hu

Web: www.kti.hu/tanusitas

Készséggel állunk rendelkezésre a vasúti tanúsítással összefüggő bármely kérdés megválaszolására.

